

Tuinbouwakkoord

Preamble

Ondergetekenden beogen een *Nationale Tuinbouwagenda 2019 – 2030*, onder het motto ‘ Circulaire tuinbouw in de praktijk’, zoals voorbereid en opgesteld door bedrijfsleven, kennispartners & overheden onder de vlag Greenports Nederland, in gezamenlijkheid uit te voeren, om daarmee de internationale concurrentiepositie van de tuinbouwsector te versterken en de leidende positie als tuinbouwland én kennisland te behouden en bij te dragen aan de doelen van Nederland én de Verenigde Naties op het vlak van voedsel, voedselveiligheid, groene leefomgeving en duurzaamheid.

Relevantie totale tuinbouwclusters nationaal en mondiaal

Exportwaarde	EUR 28,4 miljard
Areaal	100.000 hectares (is 5,6 % van beschikbare cultuurgrond)
Loonsom	EUR 2 ,0 miljard
Werkgelegenheid (medewerkers)	Structureel 200.000, (inclusief piekperiode 322.000)
Export	>150 landen
Import	>130 landen

Overwegingen

De Nederlandse tuinbouw is een economisch gezonde sector, met complete en sterke clusters, waarin de volledige productie- en afzetketens van sierteelt (inclusief bollen en bomen), groenten en fruit, inclusief uitgangsmaterialen en technologie, aanwezig zijn en elkaar onderling versterken. Ook gespecialiseerde dienstverlening en onderwijs- en kennisinstellingen maken onderdeel uit van deze tuinbouwclusters. Met deze rijkgeschakeerde tuinbouwclusters is de Nederlandse tuinbouwsector in staat om wereldwijd oplossingen te bieden voor een gezonde en duurzame samenleving.

De Nederlandse tuinbouwclusters hebben zich via zeven regionale Greenports en tuinbouwregio's als publiek-private samenwerking verenigd in Stichting Greenports Nederland (Greenports Nederland)

en zijn via 10 landelijke brancheorganisaties verenigd in Tuinbouw NL. Voor onderzoek en innovatie door en voor de Nederlandse tuinbouwclusters is de Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen (T&U) één van de negen door de Nederlandse overheid erkende nationale topsectoren.

Greenports Nederland, Tuinbouw NL en Topsector T&U willen met een triple helix opzet van ondernemers, overheden, brancheorganisaties, onderwijs- en kennisinstellingen de Nederlandse tuinbouwclusters onderling verbinden middels een gezamenlijke nationale tuinbouwagenda. Daarin worden de gezamenlijke ambities voor het (verder) verduurzamen en het versterken van de concurrentiepositie van de Nederlandse tuinbouwsector vormgegeven en uitgewerkt in een plan van aanpak.

Deze *Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030* omvat de prioriteiten van en voor de sector, die de draagkracht en slagkracht van de regionale Greenports, individuele bedrijven, ketens en clusters overstijgen en die bijdraagt aan maatschappelijke opgaven.

De basis voor de *Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030* komt voort uit de Verklaring Impulsagenda Greenports 3.0 onder leiding van de samenwerkende Greenports. Dit ambitiedocument heeft geleid tot de oprichting van Stichting Greenports Nederland als koepelorganisatie van de regionale Greenports en het opstellen van een nationale agenda voor de samenwerkende Greenports met zeven prioriteiten. Deze prioriteiten vormen de zeven transitithema's van de *Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030* in aansluiting op de visie van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) "Waardevol en Verbonden" en op de hoofdlijnen voor het nog op te stellen Klimaatakkoord.

Samenvattend zijn voor de ondergetekenden de volgende uitgangspunten centraal:

1. De tuinbouw – groenten en fruit, sierteelt, uitgangsmaterialen en techniek - en gerelateerde versketens vormen van oudsher een belangrijke economische pijler en vervullen een belangrijke exportpositie voor Nederland. De sector heeft een stevige economische en maatschappelijke positie en wil deze verder uitbouwen voor de toekomst.
2. De sector staat voor regio-overstijgende, grote maatschappelijke uitdagingen op het vlak van verduurzaming en innovatie.
3. De internationale concurrentiepositie staat onder druk, dit vraagt een sterk, hecht en compact georganiseerd netwerk.
4. Een gezonde productiebasis en ruimte om te investeren in slimme en robuuste ketens zijn een onmisbare schakel om de keten toekomstbestendig te houden.

5. Innovatie is een maatschappelijk en economisch belang: het ontwikkelen en valoriseren van tuinbouwkennis en innovatieve tuinbouwconcepten wordt steeds belangrijker voor ons land en helpt om de voedsel- en leefbaarheidsvraagstukken wereldwijd op te lossen.
6. Bedrijfsleven, kennis & onderwijs en overheden willen samen de schouders zetten onder de grote transities die de komende tien jaar nodig zijn.
7. Dit Tuinbouwakkoord sluit naadloos aan bij de ambities die het kabinet Rutte III heeft en de visie “Waardevol en verbonden” met de ontwikkeling richting kringlooplandbouw die in balans is met de omgeving en doelen op het vlak van klimaat en gezonde voeding.
8. De tuinbouwclusters hebben veel bereikt op het gebied van duurzaamheid. Tegelijkertijd benutten ze een deel van hun potentieel nog niet. Ze maken hun duurzaamheids- en circulariteitsprestaties inzichtelijk door via actieplannen tot stapsgewijze en aantoonbare verbetering te komen én wil daarover maatschappelijke verantwoording afleggen.

Doelstellingen

Met de *Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030* neemt de Nederlandse tuinbouwsector zelf initiatief om zijn toekomst veilig te stellen, het heeft een gezonde uitgangspositie en wil die behouden en uitbouwen. De sector wil de doorbraken en versnellingen realiseren die de komende 10 jaar nodig zijn voor een circulaire tuinbouw via publiek-private samenwerking op de majeure transitie-thema's, via agendering van knelpunten en door deze gezamenlijk op te lossen. Meer in het bijzonder zijn de doelstellingen:

- Zorgen voor extra slagkracht om doorbraken op zeven samenhangende transitiethema's te realiseren, door het delen van kennis, gezamenlijke visievorming, het agenderen van kansen en obstakels en door te werken aan gerichte gebieds- en beleidsontwikkeling, passende regelgeving en (financiële) arrangementen.
- Bevorderen van samenwerking tussen verschillende partijen op vraagstukken met een (inter)nationale dimensie, met als doel de uitvoering binnen het gehele tuinbouwcluster, de regionale Greenports en overige productiegebieden te versnellen, mede in samenhang met de mainports en de logistieke knooppunten.
- Mogelijk maken van experimenten en investeringen in tuinbouwclusters en ervoor zorgen dat innovatieve concepten worden opgeschaald in Nederland en in het buitenland.
- Communicatie en lobby om de positie van de tuinbouwsector te versterken en positieve effecten van een gezonde en duurzame tuinbouw onder de aandacht te brengen van een breed publiek.

Prioriteiten

Dit Tuinbouwakkoord richt zich op zeven prioriteiten behorende bij de zeven transitithema's van de *Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030*, waarbij het in praktijk brengen van circulaire tuinbouw de rode draad is:

1. Energie: versneld naar een klimaat-neutrale tuinbouw
2. Ruimtelijke inrichting: moderniseren en verduurzamen van de inrichting van productiegebieden
3. Vers-logistiek: uitbreiden van een snel en optimaal benut duurzaam vers-netwerk en het behouden en uitbouwen van markttoegang.
4. Gezonde Planten/Gezonde Mensen: duurzame teelt, gezonde voeding en een groene leefomgeving binnen en buiten
5. Innovatie: internationaal leidend blijven in kennisontwikkeling en kennistoepassing
6. Arbeidsmarkt en Onderwijs: voldoende en goed opgeleide mensen voor groene banen op alle niveaus
7. Internationalisering: marktontwikkeling, Holland branding en Europese samenwerking

Afspraken

1. De Greenports en Tuinbouw NL vormen samen met de kennisinstellingen het nationaal strategisch tuinbouwplatform genaamd de GreenBoard. De GreenBoard is verantwoordelijk voor de uitvoering van de *Nationale tuinbouwagenda 2019-2030*. Dit platform zet aan tot en bewaakt de voortgang van de in de agenda opgenomen transitieën. De netwerkorganisatie Greenports Nederland vervult daarbij een organisatorische en faciliterende rol.
2. Er wordt hierbij samengewerkt met de Topsector T&U, die verantwoordelijk is voor het organiseren van publiek-private samenwerking op de werkgebieden Kennis & Innovatie, Human Capital Agenda en Internationalisering.
3. Met dit akkoord spreken de ondertekenaars af om te komen tot een uitvoering van de gezamenlijke doelstellingen en prioriteiten in een nationale uitvoeringsagenda, de *Nationale tuinbouwagenda 2019-2030*, die jaarlijks wordt geactualiseerd.
4. Om ervoor te zorgen dat prioriteiten daadwerkelijk worden vertaald naar concrete acties worden uit het bedrijfsleven, de brancheorganisaties, de kennisinstellingen en overheden transitietafels en aanjaagteams ingesteld om samen invulling te geven aan de uitvoering van de agenda. Greenports Nederland vormt de verbindende factor van de verschillende tafels en teams.
5. Jaarlijks wordt er door de aanjaagteams over de voortgang van de acties in het kader van de verschillende prioriteiten gerapporteerd aan de GreenBoard en de partners van Greenports Nederland.
6. Jaarlijks is er een algemeen voortgangsoverleg over de agenda tussen de partners van Greenports Nederland met de Minister van LNV.
7. De verschillende transitietafels werken binnen een afzienbare tijd na ondertekening van dit akkoord voor elk thema en bijbehorende prioriteit van de Nationale tuinbouwagenda 2019-2030 een actieplan uit inclusief budgettering en voorstellen voor de dekking van de kosten. De actieplannen worden aan de GreenBoard en de Minister van LNV voorgelegd. Na een positief advies van de GreenBoard worden de plannen uitgevoerd.
8. Alle ondertekenaars zetten zich ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheden in om de uitvoering de Nationale tuinbouwagenda 2019-2030 tot succes te brengen.

Op (datum) te (plaats) ondertekend door:

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Stichting Greenports Nederland, de leden van de GreenBoard van Greenports Nederland

Tuinbouw NL, de leden van het bestuur van Tuinbouw NL

Topsector T&U, voorzitter Topteam T&U en voorzitter TKI bestuur

ONDERTEKENAARS TUINBOUWAKKOORD 14 MAART 2019

Tekst:

Tuinbouwakkoord 'Circulaire tuinbouw in de praktijk

Binnen dit akkoord werken alle partijen samen aan een klimaatneutrale tuinbouw, modernisering van het productieareaal, gezonde planten/gezonde mensen, verslogistiek, innovatie, arbeidsmarkt & scholing en internationalisering. Ondergetekenden zetten zich in voor de Nationale Tuinbouwagenda 2019 – 2030.

- Greenports Nederland; Jaap Bond
- Greenport Holland; Niek Jan van Kesteren
- Ministerie LNV; Carola Schouten

- Royal Anthos; Henk Westerhof
- AVAG; Harm Maters
- Enza Zaden; Hein Bemelmans
- Glastuinbouw Nederland; Sjaak van der Tak
- Greenport Aalsmeer; Jeroen Nobel
- Greenport regio Boskoop; Kees van Velzen
- Greenport Duin- en Bollenstreek; Gerard Mostert
- Greenport Gelderland; Rian Verwoert
- Greenport NoordHollandNoord; Rien van Tilburg
- Greenport Venlo; Bob Vostermans
- Greenport West-Holland; Adri Bom-Lemstra
- GroentenFruit Huis; Kees Wantenaar
- Hogeschool Inholland; Marcel Nollen
- KAVB; Rene le Clercq
- Koppert Biological Systems; Peter Maes
- LTO Nederland; Marc Calon
- MBO raad groen onderwijs; Rien van Tilburg
- Plantum NL; Niels Louwaars
- Provincie Gelderland; Peter Drenth
- Provincie Limburg; Hubert Mackus
- Provincie Noord-Holland; Jaap Bond
- Provincie Zuid-Holland; Adri Bom-Lemstra
- Rabobank; Carin van Huët
- Royal FloraHolland; Coen Meijeraan
- Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen; Loek Hermans
- TKI T&U; Kees van Ast
- Total Produce; Michel Jansen
- VBN; Eveline Herben
- VGB; Mattijs Mesken
- Royal Zon; Michiel van Ginkel